

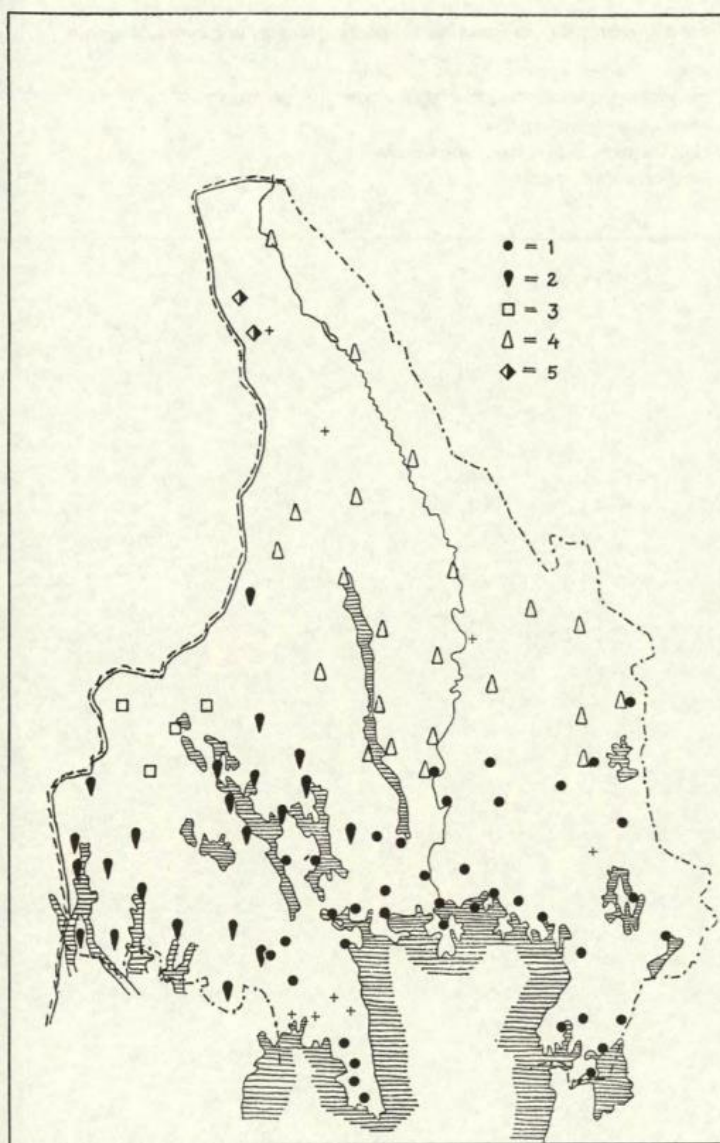
- Andra klipp på dialekter eller mest bara accenter
1. Fryksdalen: Fryksände? (Torsby?)
<https://www.youtube.com/watch?v=qfd0xRVfjUc>
 2. Fryksdalen: Fryksände (Torsby)
<https://www.youtube.com/watch?v=OQJ8ONy9Mhw>
 3. Fryksdalen: Fryksände (Fensbol)
<https://www.youtube.com/watch?v=xAQRNEsHKoc>
 4. Fryksdalen: Lysvik
http://www4.sprakochfolkminnen.se/Folkminnen/Svenska_sagor_filer/dialekter/Bd%203763%20Lysvik%20VRML.MP3
 5. Norra Finnskoga
<http://www.nordvarmland.com/istid/media/sounddb/ltthe001.mp3>
 6. Norra Finnskoga (Långflon)
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=93&artikel=4317660>
 7. Norra Finnskoga (Bastuknappen)
<http://www.nordvarmland.com/istid/media/sounddb/ltsad001.mp3>
 8. Norra Finnskoga (Båtstadberg)
<https://clyp.it/1sa0dshh?token=b7594d97608d4d3f098dd39ef3ecc001>
 9. Norra Finnskoga (Kärrbackstrand)
<https://clyp.it/fh5hwz2?token=c926bd19eaf951b1d3563f01753ee321>
 10. Norra Finnskoga (Kärrbackstrand)
<http://www.nordvarmland.com/istid/media/sounddb/ltjka003.mp3>
 11. Nordmark: Töcksfors
<https://youtu.be/gg/Ea-7TJXU>
 12. Nordmark: Skillingmark
<https://youtu.be/dV0xgXgQE0>
 13. Nordmark: Skillingmark
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3369&artikel=2756737>
 14. Nordmark: Järnskog (Norra Lien)
https://youtu.be/sz1AVm_k6l
 15. Älvdalen: Norra Råda (Hagfors)
<https://www.youtube.com/watch?v=XNNUAiwWCT4>
 16. Älvdalen: Norra Råda (Hagfors) [8:00]
<https://www.streamly.com/R/6hna9j18YhV?url=https://www.dplay.se/videos/100-hojdare/100-hojdare-405&uref=/title/dplay-se/100-hoejdare/100-hoejdare-saesong-4-de-e-la-goett-pa-vaestkusten>
 17. Älvdalen: Norra Råda (Hagfors)
<https://youtu.be/3qzXV1aoC80>
 18. Älvdalen: Gustav Adolf (Gustavsfors)
<https://youtu.be/CBZFb02k1k>
 19. Älvdalen: Ekshärad
<https://youtu.be/B1GmUnrN00>
 20. Älvdalen: Norra Ny
<https://youtu.be/xJ1CmhGmims>
 21. Älvdalen: Dalby
http://www4.sprakochfolkminnen.se/Folkminnen/Svenska_sagor_filer/dialekter/Bd%20394A%20Dalby%20VRML.MP3
 22. Färnebo: Rämmen (Lesjöfors)
<https://youtu.be/oaGXteqRt0>

Karta 12. Best. plur. av maskulina substantiv: vägarna, hästarna, stolparna

1. vägera, hästera, stolpera
2. vägene, hästane, stolpane m. fl.
3. vägene, hästene, stolpene
4. vägå:n ~ vägånn ~ vägan osv.
hästä:n ~ hästänn ~ hästan osv.
stolpå:n ~ stolpänn ~ stolpan osv.
5. väga, hästa, stolpa

1. http://www4.sprakochfolkminnen.se/Folkminnen/Svenska_sagor_filer/dialekter/
 2. <http://www5.sprakochfolkminnen.se/ljudfiler/dialekter/>
 3. <http://www.nordvarmland.com/istid/sounddb.php>
 4. <http://dalby.ordbok.gratis/>
 5. <http://xn--vrmlndsk-0zad.ordbok.gratis/>
 6. <https://www.isof.se/om-oss/kartor/dialektkartan.html#/places>
 7. <http://xn--hagfrs-zxa.se/>
 8. <http://swedia.ling.gu.se/Svealand/Varmland/index.html>
- (Vissa av klippen på swedia är på rikssvenska och transkriptionerna stämmer inte.)

1. <https://start.varmlandsrotter.se/wp-content/uploads/Inspelade-i-V%C3%A4rmland-1946-1963.pdf> Inspelade i Värmland 1946-1963
2. https://www.isof.se/download/18.5850f85e15732ead0b32a6/1529495100624/Svenska%20landsm%C3%A5l%20och%20Svenskt%20folkliv_1878.pdf Dalbymålets ljud- och böjningslära (-1878)
3. https://www.isof.se/download/18.5850f85e15732ead0b332a/1529494860455/Svenska%20landsm%C3%A5l%20och%20Svenskt%20folkliv_1907_h2.pdf Bergslagsmålets formlära (-1907)
4. <http://www.geocities.ws/Athens/Olympus/8823/kgamal.htm> Ett försök till beskrivning av Karlskogamål (-1976)
5. <https://www.isof.se/download/18.425b40b31578e6749441145/1529494366490/Spr%C3%A5k%20och%20kulturgr%C3%A4nser%20i%20V%C3%A4rmland.pdf> Värmlands språk- och kulturgränser (-1972) [kartorna] s.104 om folkstocken
6. https://www.isof.se/download/18.5850f85e15732ead0b3396/1529495042223/Svenska%20landsm%C3%A5l%20och%20Svenskt%20folkliv_1927_h1.pdf Värmlands svenska dialekter (-1927)
7. <https://books.google.se/books?id=oT47AAAAYAAJ&lpg=PA50&dq=fjolefylke&hl=sv&pg=PT1#v=onepage&q&f=false> Beskrifning öfver Wermland (-1842)

Värsta Språket & Svenska Dialektmysterier

1. <https://youtu.be/MXkZxb6VipE>
2. <https://streamable.com/hbjcw> (3:50/0:50)

Musik:

[Fryksdals Härad: Östmark](#)

[Jösse Härad: Eda](#)

[Älvdals Härad: Dalby](#)

[Älvdals Härad: Hagfors](#)

Karta 10. Apokope av 2-staviga substantiv och verb: hare, timme; fara, binda

1. Icke apokoperade former: hare, timme; fare ~ färe, binne
2. Apokoperade former: hår ~ här, timm; får ~ jär ~ jår, binn.
3. Avvikande, icke apokoperade former inom apokopeområdet: hära, timme; föra, binne.

Verb

Dalby

1. te vä'r, 2. vär, 3. e, 4. va, 5. ha vû'r, 7. vo'r, 9. vän(es)
2. te bLi, 2. bLi, 3. bLir, 4. vartt, 5. ha vû'rtt, 7. vo'rtt
3. te bi't, 2. bit, 3. bit, 4. bet, 5. ha be't, 8. betn
4. te sô'v, 2. sôv, 3. sôv, 4. sûv, 5. ha sû'v, 9. sôven(es)
5. te ka'mm, 2. kamm, 3. kamm, 4. kamm, 5. ha ka'mm, 8. kammen [ell. ko'mm/kå'mm]
6. te sjo'ck, 2. sjock, 3. sjock, 4. sack, 5. ha sû'ck, 8. sûcken
7. te ha'll, 2. höllt, 3. hall, 4. hell, 5. ha he'll, 8. helln
8. te dräg, 2. dräg, 3. dräg, 4. drogg, 5. ha dre'j, 8. drejen, 9. drägen(es) [ell. dra]
9. te sku't, 2. skjut, 3. skjut, 4. sköt, 5. ha skö't, 8. skötn
10. te hänji, 2. hänji, 3. hänjä, 4. hä'ngn, 5. ha hängt, 8. hängn [ell. hä'ng]
11. te byjij, 2. byjij, 3. byjjä, 4. by'ggd, 5. ha byckt, 8. byggd [ell. byggy/by'gg]
12. te tyttj, 2. tyttj, 3. tyttjä, 4. ty'ckt, 5. ha tyckt, 8. tyckt [ell. tyjij/ty'/tycky/ty'ck]
13. te le'v, 2. lev, 3. lev, 4. le'vvd, 5. ha lefft
14. te ve't, 2. vet, 3. vet, 4. ve'sst, 5. ha vesst
15. te ku'nn, 3. kan, 4. ku'nn, 5. ha ku'nn
16. te ka'st, 2. ka'st, 3. kastä, 4. ka'st, 5. ha ka'st, 8. kastn

Rikssvenska (Standard Swedish)

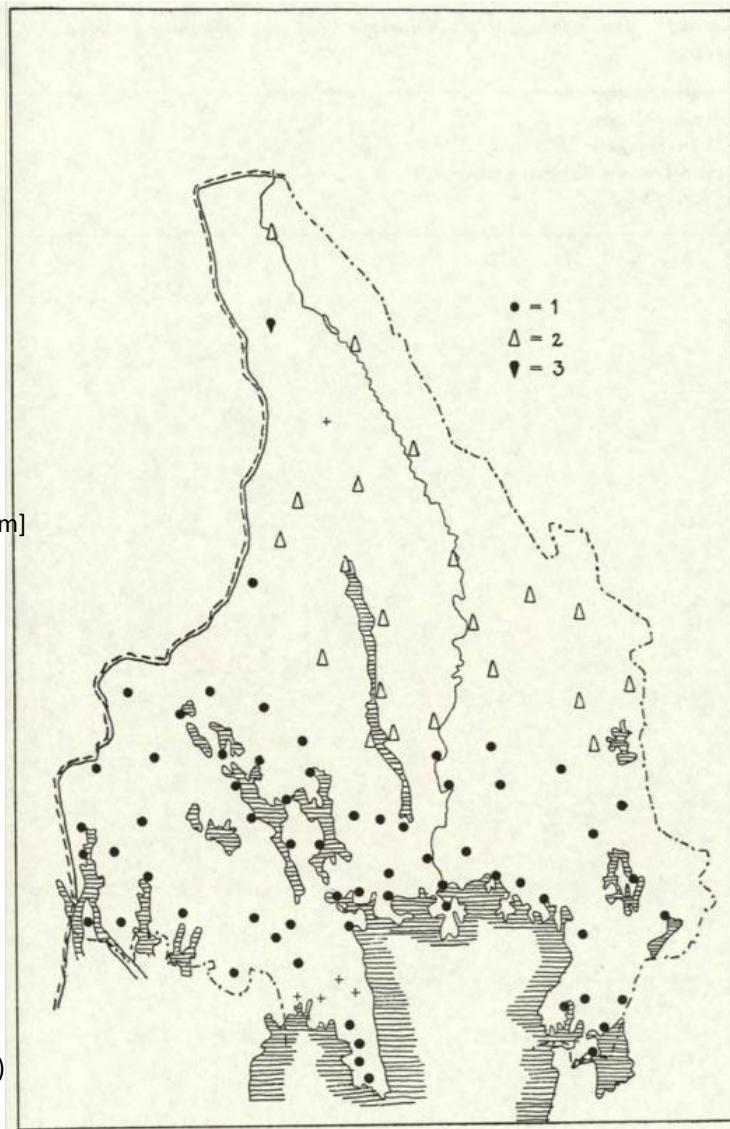
1. att vara, 2. var, 3. är, 4. var, 5. har varit, 6. vare, 7. vore, 8. varen, 9. varande
2. att bli, 2. bli, 3. blir, 4. blev, 5. har blivit, 8. bliven, 9. blivande
3. att bita, 2. bit, 3. biter, 4. bet, 5. har bitit, 8. biten, 9. bitande(s)
4. att sova, 2. sov, 3. sover, 4. sov, 5. har sovit, 9. sovande(s)
5. att komma, 2. kom, 3. kommer, 4. kom, 5. har kommit, 8. kommen, 9. kommande(s)
6. att sjunka, 2. sjunk, 3. sjunker, 4. sjönk, 5. har sjunkit, 8. sjunken, 9. sjunkande(s)
7. att hålla, 2. håll, 3. håller, 4. höll, 5. har hållit, 8. hållen, 9. hållande(s)
8. att dra, 2. dra, 3. drar, 4. drog, 5. har dragit, 8. dragen, 9. sovande(s)
9. att skjuta, 2. skjut, 3. skjuter, 4. skjöt, 5. har skjutit, 8. skjuten, 9. skjutande(s)
10. att hänga, 2. häng, 3. hänger, 4. hängde, 5. har hängt, 8. hängd, 9. hängande(s)
11. att bygga, 2. bygg, 3. bygger, 4. byggde, 5. har byggt, 8. byggd, 9. byggande(s)
12. att tycka, 2. tyck, 3. tycker, 4. tyckte, 5. har tyckt, 8. tyckt, 9. tyckande(s)
13. att leva, 2. lev, 3. lever, 4. levde, 5. har levt, 8. levd, 9. levande(s)
14. att veta, 2. vet, 3. vet, 4. visste, 5. har vetat, 9. vetande
15. att kunna, 2. ---, 3. kan, 4. kunde, 5. har kunnat, 9. kunnande
16. att kasta, 2. kasta, 3. kastar, 4. kastade, 5. har kastat, 8. kastad, 9. kastande(s)

fornnordiska

1. wesa, 2. werða, 3. bita, 4. sofa, 5. koma, 6. sinkwa, 7. halda, 8. draga, 9. skiúta, 10. hængia, 11. byggwa, 12. þykkia, 13. lifa, 14. wita, 15. kunna, 16. kasta

fornsvenska

1. væra, 2. værdha, 3. bita, 4. sofva, 5. koma, 6. siunka, 7. halda, 8. dragha, 9. skiúta, 10. hængia, 11. byggia, 12. thykkia, 13. lifva, 14. vita, 15. kunna, 16. kasta

1. infinitive, 2. imperative, 3. present indicative, 4. imperfect indicative, 5. perfect tense
6. present subjunctive, 7. imperfect subjunctive, 8. past participle, 9. present participle

1. to be, 2. to become, 3. to bite, 4. to sleep, 5. to come,
6. to sink, 7. to hold, 8. to drag, 9. to shoot, 10. to hang, 11. to build,
12. to think, 13. to live, 14. to know, 15. to be able to, 16. to throw

Karta 9. Preteritum av 1:a klassens svaga verb: kastade

- 1. kaste
- 2. kasta
- 3. kásst

maskulinum – femininum - neutrum

en – e – e(tt), två, tre, fy'r
en – en – ett, två, tre, fyra

fämm, säx, sju, å'tt, ni', ti'
fem, sex, sju, åtta, nio, tio

ällev/älv/ä'lv, tólV/tólV, tratta'n/trätta'n, fjortta'n/fjorttn, fämmta'n
elva, tolv, tretton, fjorton, femton

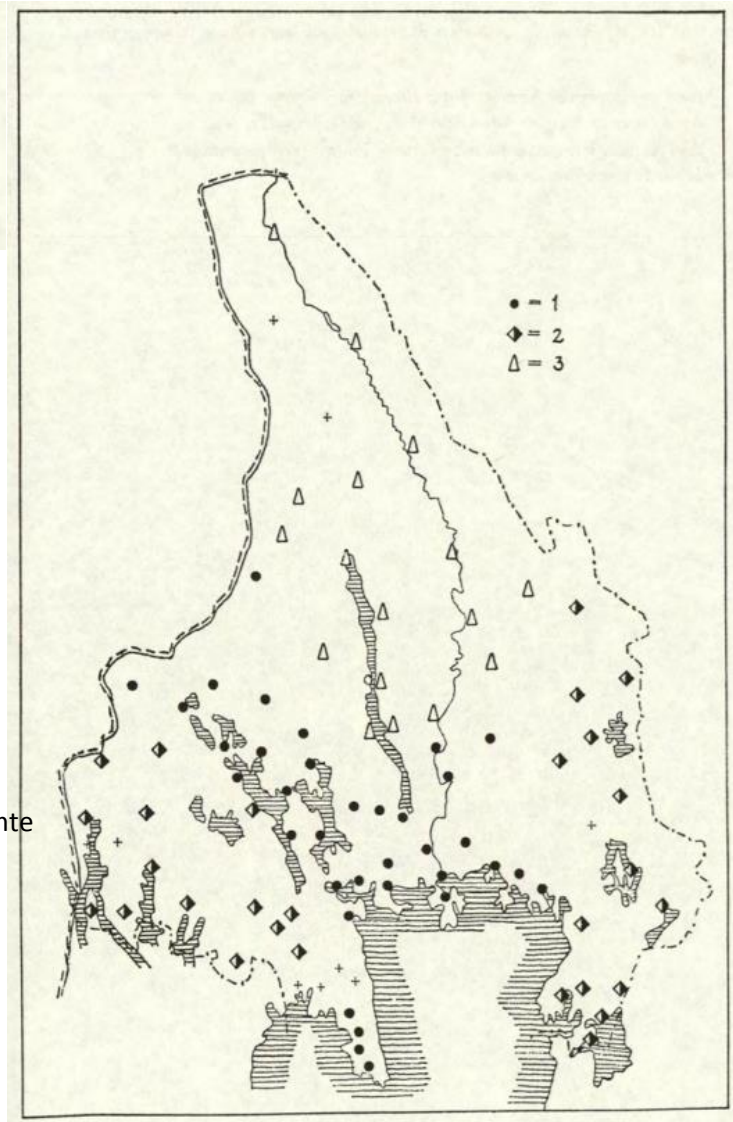
säxta'n, sjöttan, atan/artan, nöttan/nittan, tju'g/tju'gg
sexton, sjutton, arton, nitton, tjuo

fö'rst, anner/a'r, tre'j, fjaa'L, fä'mmt
förste/första – första – första, andre/andra – andra – andra, tredje, fjärde, femte

sjä'tt, sju'nn, åttan, nien/ni'n, tien/ti'n
sjätte, sjunde, åttonde, nionde, tionde

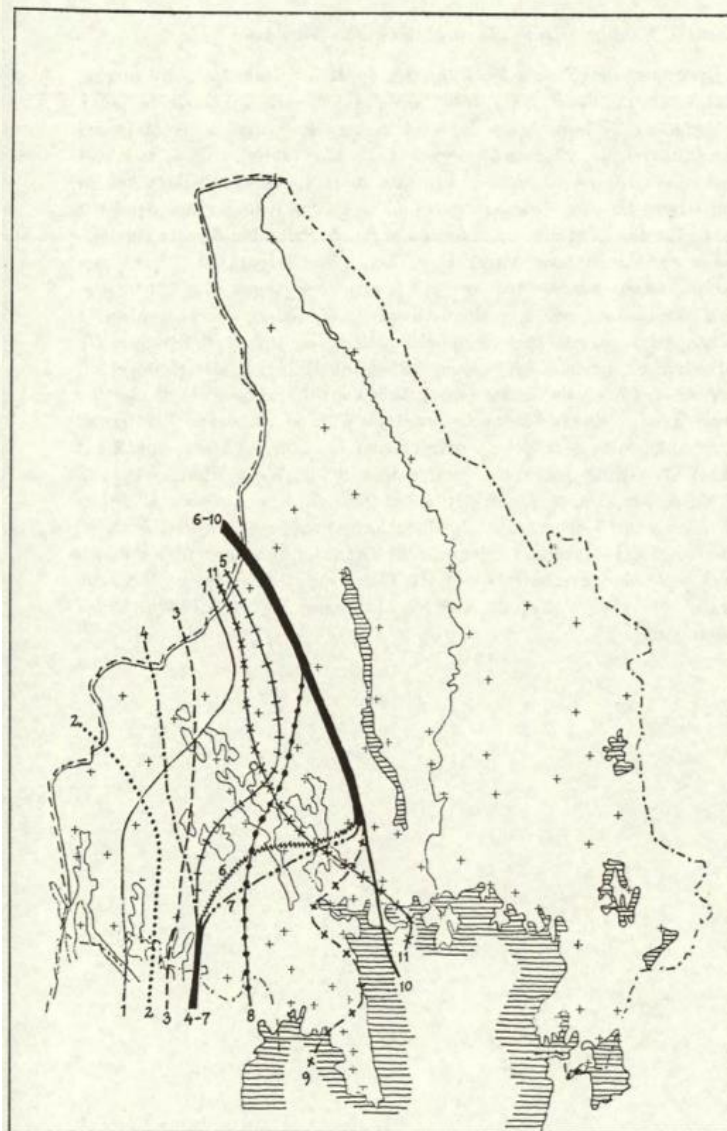
ä'llt, tó'rtt/tó'llt, trattn/trättn, fjorttn, fämmtn
elfte, tolfte, trettonde, fjorttonde, femtonde

säxtn, sjöttan, atn/artn, nöttan/nittan, tjugen/tjuggen
sextonde, sjuttonde, artonde, nittonde, tjugonde

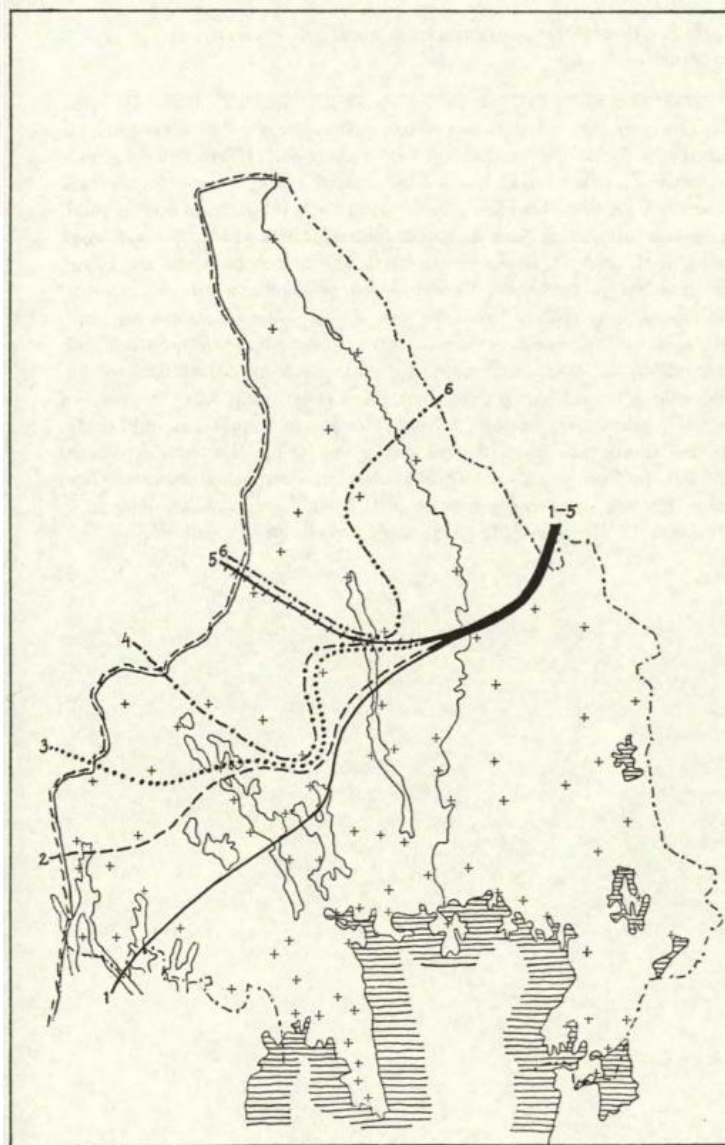
Karta 5. Västliga språksamband i sydvästra Värmland

1. Östlig gräns för vok. *ä* i *färe* (fara, v.). — Om nordlig förekomst se karta 6: 4b. 2. Östlig gräns för *no~nä* (nu, adv.). 3. Östlig gräns för uttalet *blout~blöt*, *houk~hök* (blöt, hök) m. fl.; jfr sid. 72 f.! 4. Östlig gräns för vok. *o* i *opp* (upp) och assim. *rn > nn* i *bjönn* (björn). 5. Östlig gräns för vok. *o* i *domm* (dum). 6. Östlig gräns för vok. *o* i *romm* (rum). 7. Östlig gräns för vok. *o* i *homle* (humle) och öppet *a* i *tjalke*, *tjarn*, *bjälke*, *jarn* (kälke, tjärn, bjälke, järn). — Betr. genus n. av *tjarn*, se karta 14: 4! 8. Östlig gräns för vok. *ø~s* i *skop* (skåp), pret. *tok~tsk* o. sup. *toke~tske* (tog, tagit), adj.-änd. *-ete*, ung. östl. gräns för *batt* (band, pret. av binda, v.). 9. Östlig gräns för vok. *o* i *skom* (skum, adj.). 10. Östlig gräns för vok. *u* i *gnu* (gno, v.); u-vokal förekommer dessutom i detta ord i S. Finnskoga. 11. Östlig gräns för öppet *a* i *svalē* (svala, sbst.).

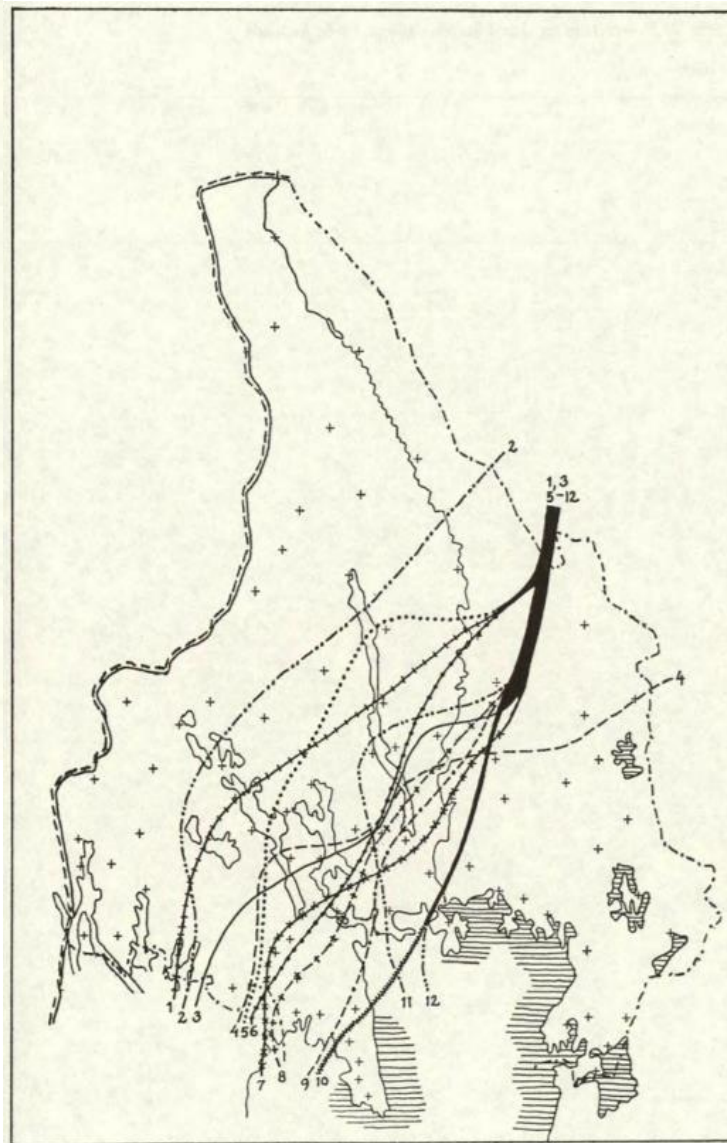
Karta 7. Förmjukning (palatalisering) av k.

Sydgräns för: 1. *styttje* ~ *stýttj* (stykke, n.). 2. *dítje* ~ *dítj*, *ántje* ~ *ántj* (dike, änka). 3. *tjörtje* ~ *tjörtj* ~ *tjörti* (kyrka). 4. *bättjen* (bäcken) — N. Ny: *bättji* (bäck). 5. *rótj*, *mýttj* ~ *myttji* (röka, v., mycket, adv.). 6. *nöttjel* (nyckel).

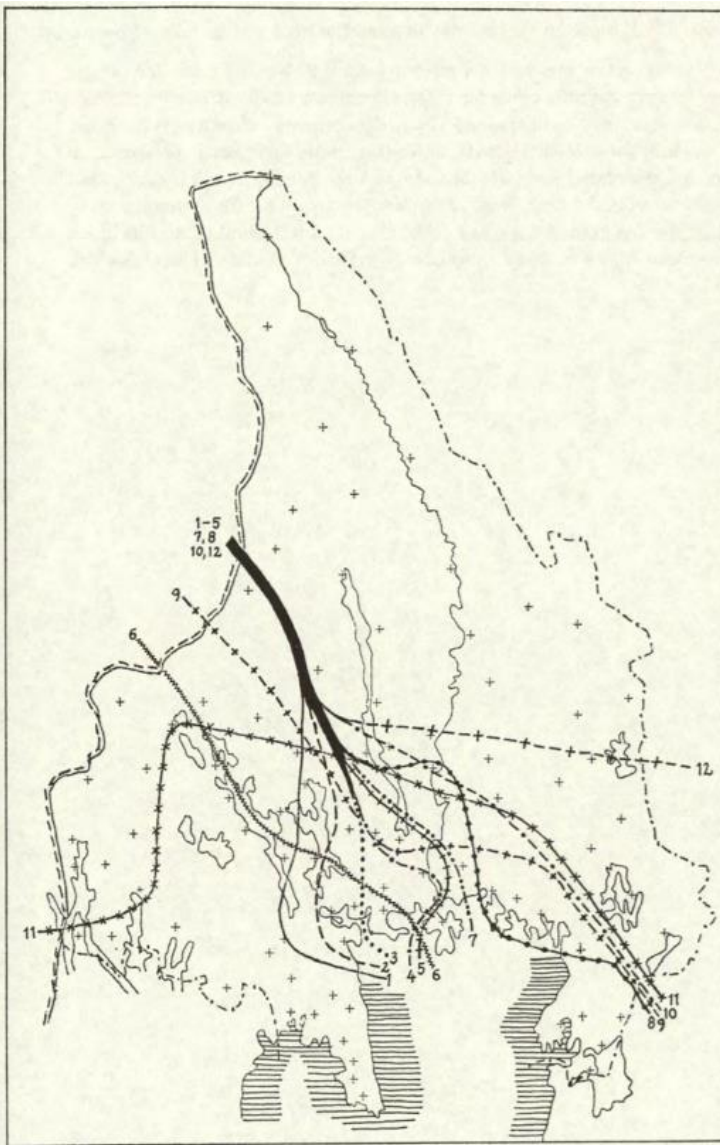
Karta 8. Gränsson för utbredningen av nordvästligt orienterade språksamband

1. Gräns mellan västl. *vart* och östl. *ble(v)*; sydöstl. gräns för vok. *u(s)* i *tru~trs* (tro, v.). 2. Gräns mellan västl. *säter* och östl. *sätter* (säter, f. 'fäbod'). 3. Sydöstl. gräns för öppet *a* i *fjälning*, östl. *fjälning* (fjärding, m.). 4. Nordvästl. gräns för änd. *-era* i best. pl. av mask. sbst. — Se närmare härom och om best. pl. av fem. sbst. karta 12 och 13! 5. Gräns mellan västl. *jä~je* och östl. *ja~ja* (jag). 6. Sydöstl. gräns för hårt *g* i *höggd*, *nöggd*, *böggd* (höjd, nöjd, böjd). 7. Gräns mellan västl. *kne*, *tre* och östl. *knä*, *trä*; i stort sett (men något östligare i Vänertrakten) äv. mellan västl. *snu* och östl. *sno* (sno, v.). 8. Sydöstl. gräns för vok. *ä* i *jår~järe* (göra) och adj.-änd. *-all*, t. ex. *blåsall*, *motall*. 9. Gräns mellan västl. *hor*, *holl(e)s*, *hø* och östl. *var*, *vall(e)s*, *va* (var, hur, vad); ung. östl. gräns för adj.-suffixet *-ot*. 10. Sydöstlig gräns för hårt *g* i *gök*, östl. *jök*. 11. Sydöstlig gräns för vok. *s* i *høl*, *kol*, *gubb(e)*, *rsg*, *stabb(e)*, *smäl(e)*, *dræck(e)* m. fl. (hål, kol, gubbe, råg, stubbe, smula, druckit). 12. Sydöstlig gräns för öppet *a* i *mark(e)~martj* (märke), prefixet *u-* i t. ex. *ulik* (olik) och (ungefärlig och sammanfattande) gräns för vok. *a* eller *e* gentemot östl. *å* i *fåll*, *vålla*, *hålla*, *ålder* m. fl. (jfr karta 17: 1!); ungefärlig gräns mellan västl. *da* och östl. *då*.

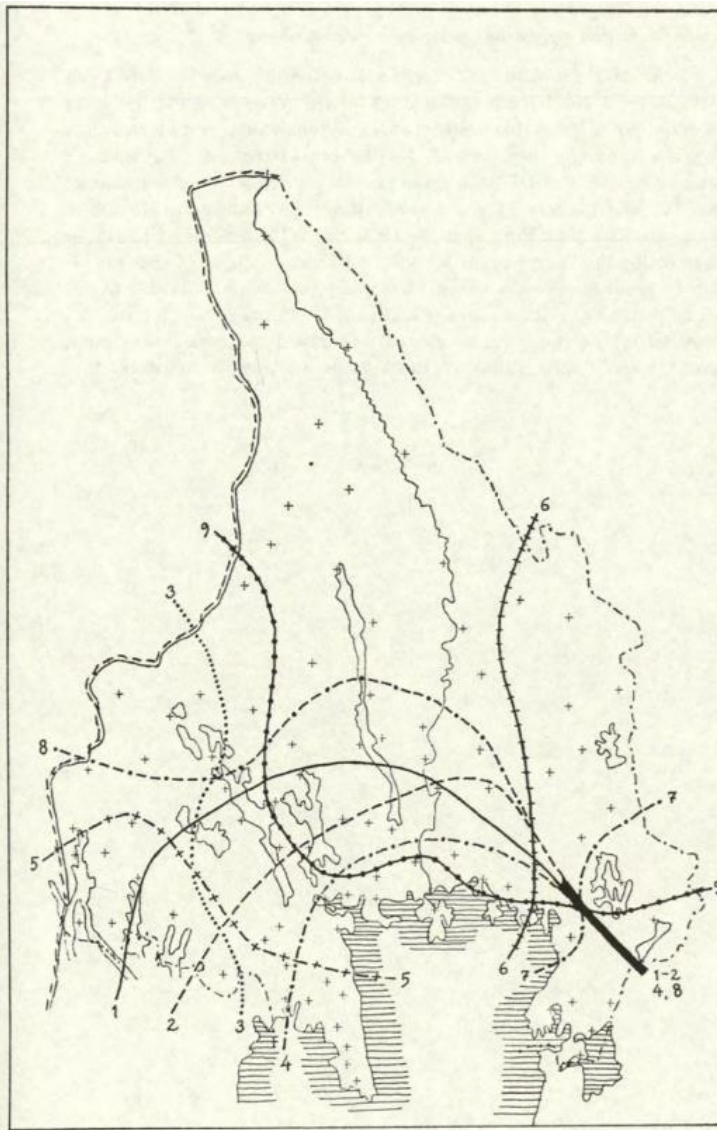
Karta 14. Götiska språksamband från syd-sydväst

1. Nordöstlig gräns för vok. *s* i *hørde*, *tjørde* (hörde, körde) m. fl.;
2. Nordöstlig gräns för vok. *ō* i *ōx* (yxa), ung. gräns för *ō* i *bōxer* (byxor), d:o för *a* i *harre* (herre) m. fl.;
3. Nordöstlig gräns för bindevok. *-e-* i t. ex. *tjörketorn* (kyrktorn), vok. *ä* i v. *väre* (vara — Om nordlig förekomst se karta 6: 4b), äv. ung. västlig gräns för part. *dräjjen*~*drejjen*, *täjjen*~*tejjen* (dragen, tagen).
4. Nordöstlig gräns för genus neutr. i sbst. *tjärn*. — Om uttalet *tjarn* se karta 5: 7!
5. Nordöstlig gräns för vok. *ø* i *solde* (sålde).
6. Nordöstlig gräns för vok. *e* i *sprenge* (springa, v.).
7. Nordöstlig gräns för enarådande uttal *schl* av *sl* i uddjud, t. ex. *schlø* (slå, v.) och omljudd plur. *täller* (av tall, sbst.), som dock träffas äv. något östligare i Vänerområdet.
8. Nordöstlig gräns för vok. *ō* i *mōen*, *mōet*, o. dyl. (mycken, mycket).
9. Nordöstlig gräns för vok. *ō* i *störke* (styrka, f.).
10. Nordöstlig gräns för vok. *ō* i *hölle* (hylla, f.) och *e* i *jeft* (gift av v. gifta).
11. Nordöstlig gräns för vok. *ō* i *töcke* (tycka) och *stöcke* (stycke).
12. Nordöstlig gräns för vok. *e* i *sette* (sitta).

Karta 15. Västgötska språksamband huvudsakligen sydligt kring Vänern

1. Nordlig gräns för vok. *ö* i *töckte* (tyckte);
2. Nordlig gräns för uttalet *stove* (stuga);
3. Östlig gräns för västlig förekomst av tjockt *l* i *viåle* (vila, v.); Jfr 7 nedan!
4. Nordlig gräns för participformer på *-at -ad* av 1:a kl. svaga v., t. ex. *målat* ~ *målad* (målad);
5. Nordlig gräns för västlig förekomst av vok. *å* i *tång*, *lång*, *gång*. Jfr följande!
6. Ung. västlig gräns för östlig förekomst av vok. *å* i *tång*, *lång*, *gång*. Jfr föregående och noggrannare karta 16!
7. Nordlig gräns för tjockt *l* i *viåle* (vila, v.). Jfr 3 ovan!
8. Nordlig gräns för vok. *o* i *tjock*.
9. Nordlig och östlig gräns för dentalt *l* i adj. *gammal*.

Karta 17. Östliga språksamband i Värmland

Linjerna på kartan anger ungefärliga gränser för utbredningen åt väster av i Värmland östligt lokaliserade språkliga företeelser, nämligen: 1. Vok. *y* i *synn* (synd), *i* i *himmel*, *timmer* och (något östligare i Vänerområdet) *å* i *åller* (ålder), *fäll*, *hålle*, *vålle*, m. fl. (jfr karta 8: 12!). 2. Vok. *ä* i *märj* (märg). 3. Vok. *å* i *vårte* (vårta). 4. Vok. *å* i *hål*, *svål* (hård, svål). 5. Vok. *ä* i *jäle* (gårde). 6. Vok. *ä* i *värst* (här avses en kontinuerlig, obruten utbredning; växling mellan *-ä-* och *-a-* träffas flerstädes längre västerut och även i nordvästra och norra Värmland). 7. Vok. *ä* i *ärter*. 8. Vok. *ä* i *ärve* (ärva, v.). 9. Öppet *a* i *backe* (västl. slutet *a*). 10. Vok. *i* i *liste* (lista, f.), *y* i *syster* och *å* i *bäck* (bock m. — västl. uttal *bock*). 11. Vok. *i* i *fisk*, *kvist* (undantagsvis har äv. Dalby uttalet *kvist*) och vok. *y* i *nytti* (nyttig), *nyckel*, *syskon*. 12. Vok. *i* i *miste* (mista, v.) och vok. *y* i *bytte* (bytta, f.).

